

Budapesten 90.183 embernek nincs pendes lakása.

— Irta dr. Zentay Dezső. —

East amerikai professzor 5 milliárdra becsüli azt a maximális számú népességet, amelyet a földgömb ma *kényelmesen* el tudna tartani. Penek berlini tanár 8 milliárdnak számította a *jól elláthatók* tömegét. De akadnak komoly tudósok, akik azt tartják, hogy 10–12 milliárdnyi népesség számára is *bőven van elegendő férőhely*. És *könnyűszerrel lehetne* kényelmes lakásokkal, elegendő élelmiszerrel és egyéb életszükségleti cikkel akár *hatszor annyi embert is ellátni, mint ahányan ma élnek a földön*. Még a ma ismert területen is, a mai termelőeszközökkel. Még akkor is, ha nem számolunk a technikai haladás termelést fokozó fejlődésével és a világ kiapadhatatlannak látszó nyersanyagforrásaival.

Zavartalanul dolgozva, jólétben, gond nélkül, emberhez méltó emberi életet élhetne hát az a kétmilliárd ember, aki sorsa jóvoltából embernek született.

Mégis azt látjuk, hogy az aránytalan vagyongyűjtés és igazságtalan jövedelemelosztás annyira elfajult, hogy amíg egyesek szinte határtalan vagyonok birtokában még mindig fokozódó bőségben *duskálnak*, addig évről-évre új és új embermilliók zuhannak a munkanélküliség *hinárjába*. Százmilliók örökös nyomorban, a fölemelkedés minden reménye nélkül *tengetik* életüket. Egészségtelen, zsúfolt lakásokban, örök bizonytalanságban, féltékeny féltésben.

Az utolsó népszámlálás számoszlopai között kutatok. A fővárosi statisztikai hivatal ma megjelent hatalmas évkönyvét lapozgatom. Itt keresni, a pártatlan statisztika prizmáján át, hogyan alakult nálunk az utolsó évtizedben az életviszonyok. S ha dr. Illyefalvi, az évkönyv kitűnő szerkesztője ma még csak a fővárosi lakásviszonyokat és az építkezéseket tudta bemutatni a népszámlálás tükrében — ez is eléggé megvilágítja, hogy mi történt itt az utolsó tíz év alatt.

Nézzük meg hát, *hol vannak azok az annyi-szor fölhánytorgatott hasznos beruházások? Hogyan védték meg azokkal a hatalom urai a munkában meghajszolt munkások kevés pihe-nőjét? Hogyan gondoskodtak a munkásság testi és szellemi életének zavartalan fejlődéséről? Hogyan háritották el az új családalapítók korlátait? Hogyan szüntették meg a lakások tulzsufoltságát és egészségtelenségét? Hogyan javították meg a lakásnyomoruság enyhítésével a tömegszállásokon élő serdülő ifjuság erkölcsstelen irányu fejlődését? S hogyan mentették meg a lakbérúrsorától a védelem nélkül állókat?*

*

Kezdjük talán az épületeknél.

1920-ban 20.020, öt évvel ezelőtt 21.631, az utolsó népszámláláskor. 1930 december 31-én pedig 25.868 épület volt Budapesten. Ezek közül 23.412 a lakóház. Kétségtelen, hogy fejlődés látszik. Am ezalatt az idő alatt 928.996-ról 1.006.933-ra fejlődött a főváros népessége is. És arról se feledkezzünk meg, hogy a háboru évtizedében mindössze 1985 épülettel növekedett csak a fővárosi házak száma.

Jellemzőbbek azok az adatok, amelyek azt mutatják, hogy az *iskolák* és *tanintézetek* céljaira szolgáló épületek száma az utolsó tíz év alatt 283-ról 246-ra esett. Éppen így 379-ről 349-re csökkent az *üzleti házak* és raktári épületek száma is. A *gyári épületek* pedig csak az utolsó 5 év alatt 806-ról 748-ra fogyott.